Vt 12 Uusikylä–Tillola yleissuunnitelma
Rakennetun kulttuuriympäristön selvitys

30.10.2015

SITO

SISÄLLYS

1 JOHDANTO 3

2 AIKAISEMMAT SELVITYKSET 4

3 SELVITYSALUEEN KEHITYS VANHOILLA KARTOILLA 5

4 MENETELMÄT 8

4.1 Kohteiden rajaus 8

4.2 Maastokäynnit 8

4.3 Raportointi 9

5 YHTEENVETO 9

Kohteiden sijainnit

Yhteenveto arvioista

Inventointikortit

1 Johdanto

Selvitys on tehty valtatien 12 Uusikylä–Tillola yleissuunnitelman tarpeisiin. Työn tavoitteena on kerätä riittävät tiedot rakennetusta kulttuuriympäristöstä valtatien 12 yleissuunnittelua varten. Tarkoituksena on ollut tunnistaa alueella mahdollisesti olevat rakennetun kulttuuriympäristön näkökulmasta arvokkaat kohteet ja muodostaa yleiskuva alueen rakennuskannasta. Näistä lähtökohdista on syntynyt yleispiirteinen selvitys valtatien 12 uuden linjauksen vaikutusalueella olevista rakennuksista.

Selvityksen on tilannut Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, joka laatii yleissuunnitelmaa valtatien 12 parantamiseksi välillä Uusikylä–Tillola. Selvitystä hyödynnetään yleissuunnitelmaa laadittaessa lähtötietona rakennetun kulttuuriympäristön osalta ja selvitys toimii yleissuunnitelmaraportin liiteaineistona.

Rakennuksia on tarkasteltu osana aluekokonaisuutta, eikä selvitykseen sisälly yksittäisten rakennusten inventointeja. Selvityksen lähtökohtana on ollut toukokuussa 2015 jatkosuunnittelun pohjaksi valittu valtatien 12 linjaus.

Selvityksen on laatinut Sito Oy:ssa arkkitehti Annina Vainio. Työtä on ohjannut maisema-arkkitehti Niina Meronen. Arkkitehdit Sari Schulman ja Johanna Luhtala Arkkitehtitoimisto Schulman Oy:sta ovat kommentoineet selvitystä ja osallistuneet työn ohjaukseen.

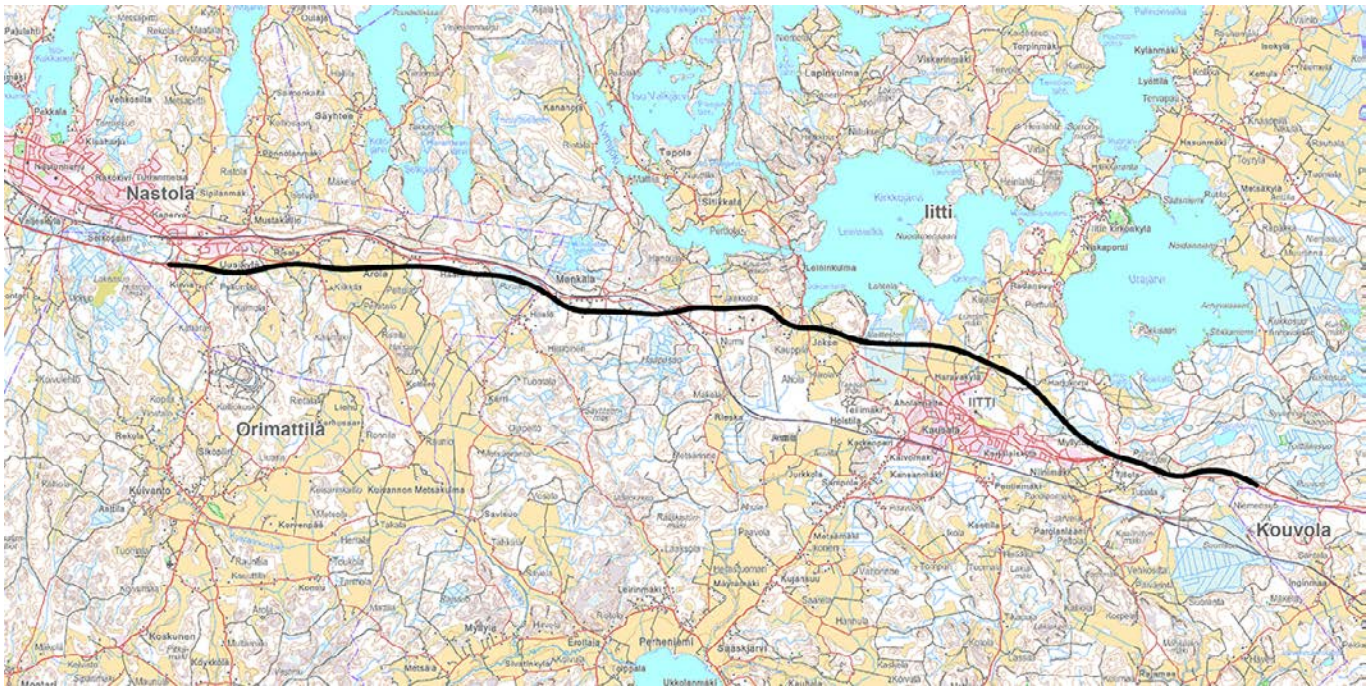

Selvitysalue sijoittuu Nastolan ja Iitin kuntien alueelle. Nastola kuuluu Päijät-Hämeen maakuntaan ja Iitti Kymenlaakson maakuntaan. Suunniteltu valtatien 12 uusi linjaus on esitetty mustalla.

2 Aikaisemmat selvitykset

Valtatien 12 lähialueella välillä Uusikylä–Tillola ei ole Museoviraston laatimaan valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen (RKY) inventointiin valittuja kohteita.

Päijät-Hämeen rakennetun kulttuuriympäristön inventoinnissa (Henrik Wager, 2006) mainituista kohteista valtatien 12 läheisyyteen sijoittuvat Uudenkylän kulttuurimaisema ja radanvarren kiviaita. Uudenkylän rakennetut kohteet sijoittuvat radan pohjoispuolelle, eivätkä siten ole valtatien 12 vaikutuspiirissä. Radan varren kiviaita on matala, junarataa noin kymmen kilometrin matkan seuraava kiviaita.

Kymenlaakson rakennuskulttuurikohteet on inventoitu vuonna 1992 (Kymenlaakson seutukaavaliiton julkaisu A:26). Jänispajun tilaa lukuun ottamatta rakennuskulttuurikohteet eivät sijoitu valtatien 12 suunnitellun uuden linjauksen ympäristöön.

Nastolan rakennusinventoinnin (Teija Ahola, 2005) kohteista suunnittelualueeseen kuuluu Arolan viljelysmaisema. Selvityksessä esiin nostetut rakennuskohteet sijoittuvat olemassa olevan valtatien 12 pohjoispuolelle Uudenkylän taajamaan, eivätkä siten kuulu valtatien 12 uuden linjauksen vaikutusalueeseen.

Iitin Kirkonkylän–Kausalan osayleiskaavan rakennuskulttuuriselvityksessä (Lahden ammattikorkeakoulu, 2010) mainituista kohteista Jänispajun tila sijoittuu valtatien 12 suunnitellun uuden linjauksen lähialueelle. Samassa yhteydessä on inventoitu myös Jopilan tila.

Hiisiön ja Jokuen välisellä osuudella, eli Iitin kuntaan kuuluvalla alueella, joka ei sisältynyt Kirkonkylän–Kausalan osayleiskaavaa varten laadittuun inventointiin, ei tiettävästi ole aiemmin tehty paikallisen tason rakennetun kulttuuriympäristön inventointia.

3 Selvitysalueen kehitys vanhoilla kartoilla

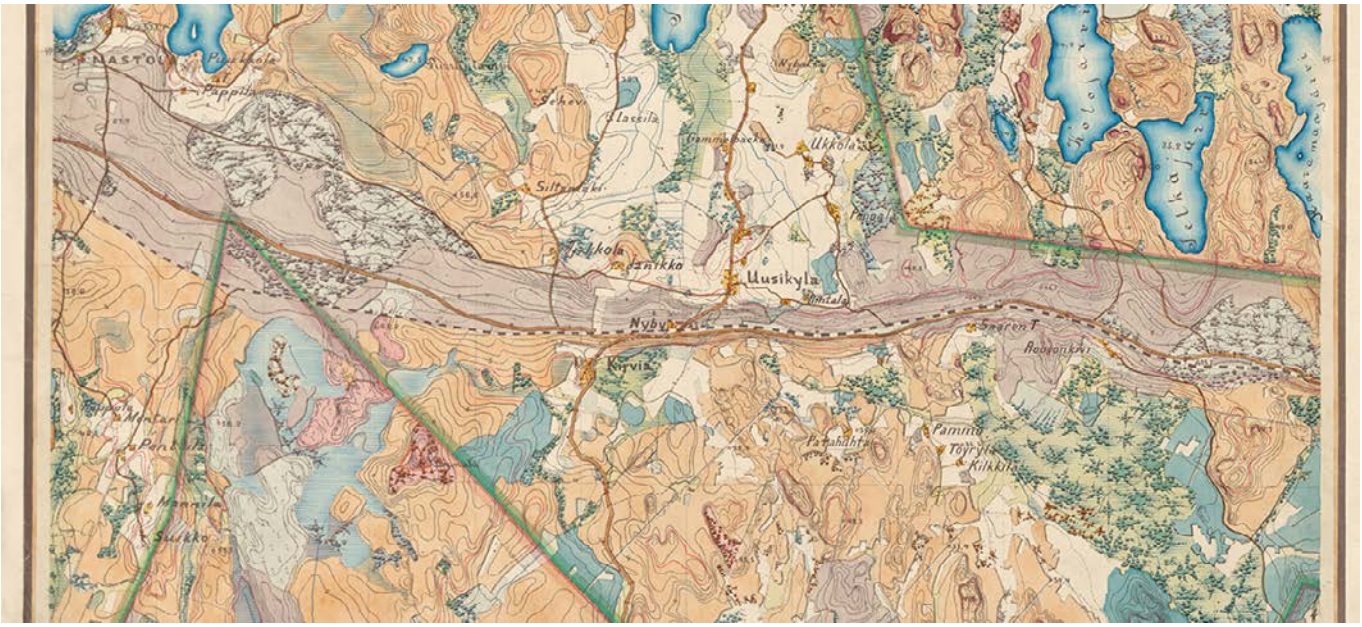

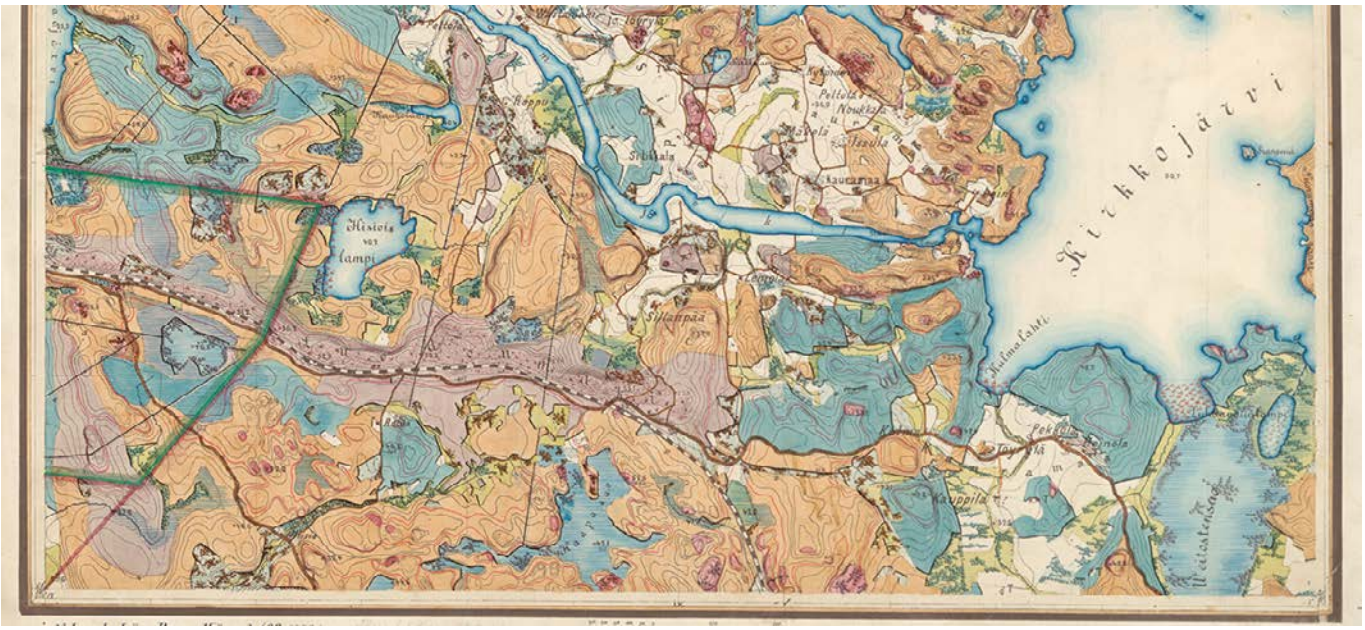

Otteet Senaatin kartasta (vuoden 1875 mittaus) Nastolan Uusikylän kohdalta (ylh.) sekä Mankalan ja Jokuen väliltä (alh.). Ylinen Viipurintie kulkee Salpausselällä rinnakkain Pietarin radan kanssa. Jokuen kohdalla rata kääntyy etelään ja Ylinen Viipurintie kulkee lähempänä Kirkkojärveä. Arolan nykyinen viljelysmaisema on tuolloin ollut pitkälti pensoittunutta niittyä ja vain reunoiltaan viljelyskäytössä. Asutus on Nastolassa keskittynyt Uusikylään ja Kirviään ja joitakin yksittäisiä tilakeskuksia on sijoittunut Salpausselän rinteille ja laidunalueiden reunamille. Iitin puolella asutus on harvempaa ja sijoittunut Ylisen Viipurintien varteen. Osa tiloista on olemassa edelleen, esimerkiksi Patahuhta, Pammo ja Rouvankivi Arolassa sekä Töyrylä ja Heinola Jokuessa. Jälkimmäiset ovat sijoittuneet Ylisen Viipurintien varrelle. (Kansallisarkisto; Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto; Senaatin kartasto, XIV35 ja XIV36).

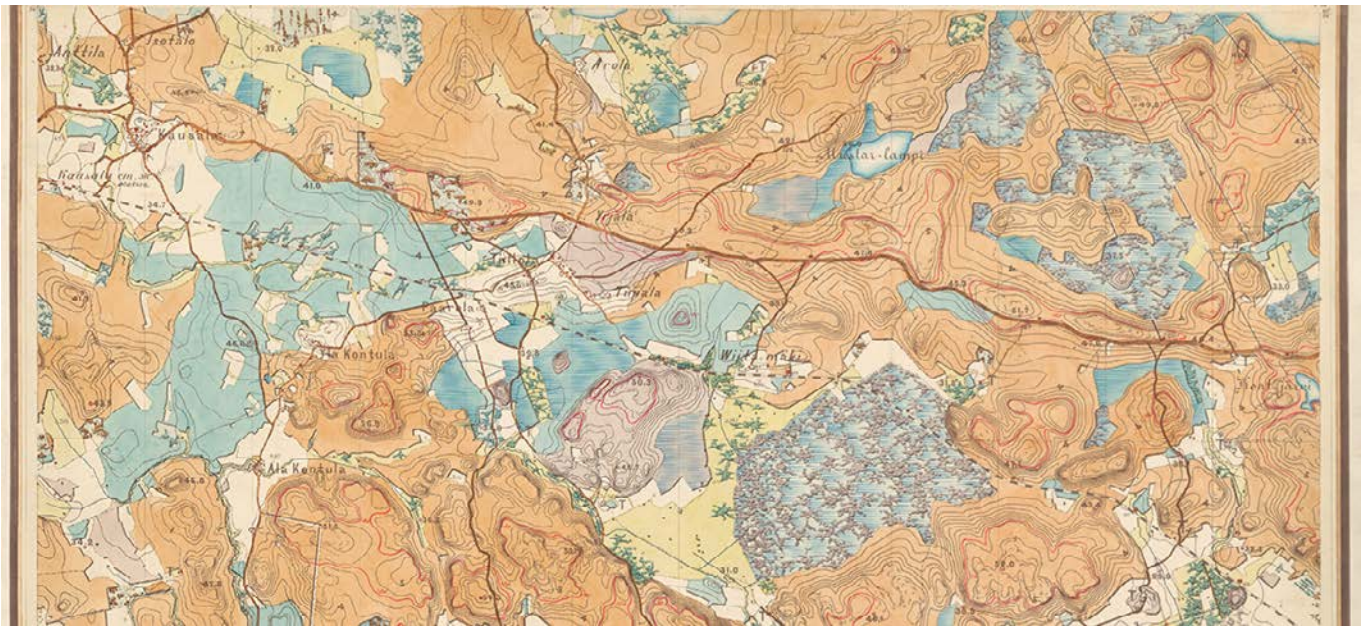

Otteet Senaatin kartasta (vuoden 1875 mittaus) Kausalan ja Tillolan kohdalta. Kausalaan on syntynyt teiden risteykseen tiivis kylärykelmä, mutta varsinainen kirkonkylä sijaitsee pohjoisempana järvien välisellä kannaksella. Jänispajun tila hallitsee pääosin avointa pelto- ja niittymaisemaa Iitin kirkonkylään johtavan tien varrella. Tillolassa asutus on harvassa ja vaihteleva maasto pääasiassa metsää. (Kansallisarkisto; Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto; Senaatin kartasto, XIV37 ja XIII37).

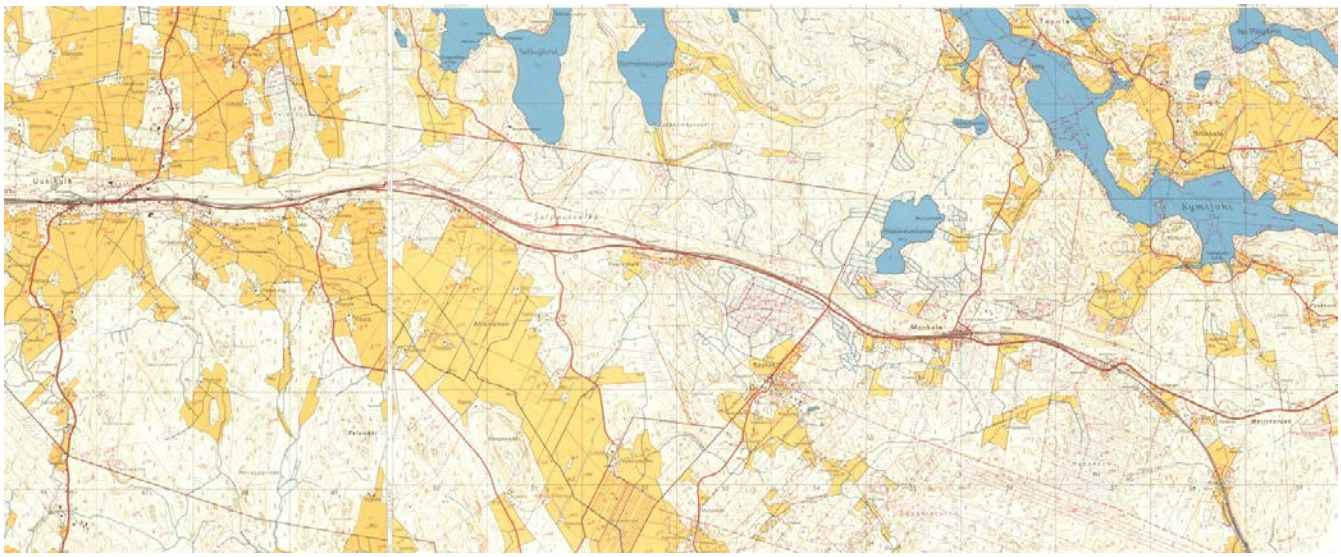

Lähes vastaavat kohdat vuoden 1964 peruskartoilla. Asutus on tiivistynyt Uusikylässä ja Kaukaan kylässä (Hiisiö) ja teiden varsille on kasvanut nauhamaisia kyliä Haarankylään ja Mankalaan. Ylisen Viipurintien rinnalle on valmistunut uusi valtatie. (Maanmittauslaitos 1964).

Peruskartan tilannetta 1964 Jokuesta Tillolaan. Uusi valtatie on linjattu osin Ylisen Viipurintietä noudatellen Jokuessa, mutta myös selkeästi suorempana ja ohittaa Kausalaan kehittynyttä taajamaa sen pohjoispuolelta. (Maanmittauslaitos 1964).

4 Menetelmät

4.1 Kohteiden rajaus

Selvitys koskee linjauksen läheisyydessä tai sen arvioidulla vaikutusalueella olevia rakennuksia. Kohteet on valittu sen mukaan, kuinka etäällä kiinteistön rakennukset ovat valtatien 12 suunnitellusta uudesta linjauksesta. Pääsääntöisesti selvitykseen on valittu:

- alle 200 metrin etäisyydellä tien keskilinjasta olevat kohteet siltä osin, kun valtatie siirtyy kokonaan uuteen maastokäytävään.
- alle 100 metrin etäisyydellä tien keskilinjasta olevat kohteet siltä osin kun nykyinen linjaus säilyy.

Lisäksi kohteiden valinnassa on huomioitu muun muassa maaston muodot, mahdolliset liittymäjärjestelyt sekä kohteen suhde valtatien 12 uuteen linjaukseen; Avoimilla alueilla tien vaikutusten voidaan olettaa ulottuvan tavallista etäämmälle. Samoin liittymäjärjestelyiden johdosta tien vaikutukset saattavat ulottua etäämmälle kuin 100 tai 200 m tien keskilinjasta. Toisaalta selvitykseen ei ole otettu mukaan kohteita, joiden kohdalla valtatien on suunniteltu siirtyvän nykyistä kauemmaksi.

Kohteet ovat sekä yksittäisiä rakennuksia että rakennusryhmiä. Ryhmittely on tehty siten, että valtatien 12 uuden linjauksen vaikutus on tietyn kohteen kaikkiin rakennuksiin samanlainen.

Kohteiden sijainti kartalla on esitetty sivuilla 11-12.

4.2 Maastokäynnit

Maastokäynnit on tehty kesän 2015 aikana ja arviot kohteista ovat niiden nykytilanteen mukaisia. Kohteet on arvioitu silmämääräisesti ulkoapäin ja valokuvattu. Tämän selvityksen yhteydessä ei ole tehty arkistotutkimusta.

Lähtötietona olleen rakennus- ja huoneistorekisterin tiedoissa havaittiin maastokäyntien aikana puutteita, minkä vuoksi luotettavaa ajoitusta ei kaikista rakennuksista ole ollut saatavilla. Paikanpäällä tehdyn silmämääräisen ajoituksen on katsottu riittävän mahdollisten arvokohteiden tunnistamiseksi.

4.3 Raportointi

Rakennetun kulttuuriympäristön selvitykseen sisältyy inventointikortti jokaisesta kohteesta. Inventointikortissa on esitetty kohteen perustiedot, kuvaus, arvio kohteen tilanteesta sekä suhde valtatien 12 yleissuunnitelmassa esitettävään linjaukseen.

Selvitykseen sisältyy myös valtatien 12 suunnittelua palveleva paikkatietoaineisto.

5 Yhteenveto

Selvityksen perusteella valtatien 12 Uusikylä–Tillola yleissuunnitelman alueella rakennettu ympäristö on suomalaisittain tyypillistä. Rakennukset ovat pääasiassa tavanomaisia asuinrakennuksia sekä niihin liittyviä talousrakennuksia.

Inventoitujen rakennusten rakennusajankohta vaihtelee 1800-luvun lopulta 2000-luvun puolelle. Vanhimmat rakennukset löytyvät maatilojen tilakeskuksista, joista osa on säilynyt alkuperäisessä käytössä. Maatalouteen liittyvien rakennusten sekä perinnemaiseman häviäminen vähitellen on nähtävissä kohdealueella.

Vanhojen tilakeskusten ohella inventoitujen rakennusten joukosta nousevat määrällisesti esiin rakennustyyppinä 1930-50-lukujen pientalot, jotka sijoittuvat usein teiden varsille. Inventoituihin kohteisiin lukeutuu myös muutamia uudempia pientaloja.

Pääsääntöisesti inventoidut rakennukset ovat asuinkäyttöön rakennettuja tai maataloutta palvelevia. Joukkoon mahtuu yksi asuinkäyttöön muutettu kauppa, tilausravintola sekä huoltoasemakompleksi. Osa asuinrakennuksista on vapaa-ajan käytössä.

Inventointikohteita on arvioitu rakennetun kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta. Kohteiden arvotuksessa ei ole kyse taloudellisesta arvosta tai rakennuksen arvosta käyttäjilleen. Vuosien saatossa moni rakennus on jäänyt vaille käyttöä.

Kohteet edustavat arkista suomalaista maaseudun rakentamista. Suurin osa kohteista on tavanomaisia ja niillä on ensisijaisesti käyttöarvoa. Inventointikortin arvio -kohdassa on mainittu (+), mikäli kohde on muuhun aineistoon verrattuna hyvin säilynyt tai edustava. Inventointikorttiin on kirjattu myös kohteen mahdolliset erityispiirteet.

Muuhun aineistoon verrattaessa kahdeksalla kohteella nähdään olevan arvoa rakennetun kulttuuriympäristön näkökulmasta. Arvokohteet on nostettu esiin

yhteenveto taulukossa u -merkinnällä. Kartalla arvokohteet on numeroitu punaisella. Inventointikortissa ja yhteenvetotaulukossa on esitetty lyhyt kuvaus kohteen arvoista. Pääosin kyse on vanhoista tilakeskuksista. Kohdetta on pidetty arvokkaana esimerkiksi jos kokonaisuus on säilynyt melko eheänä tai jos rakennukset tai osa niistä on edustavia, alkuperäisessä asussaan säilyneitä tai erityisen vanhoja.

Selvityksen kohteet muodostavat melko suppean aineiston ja tarkastelu on ollut hyvin paikallista. Kohteiden arvoja on ollut mahdollista arvioida ainoastaan suhteessa tämän selvityksen muihin kohteisiin. Tämän selvityksen puitteissa ei oteta kantaa kohteiden arvoon laajemmassa kontekstissa.

Lähteet:

Kymenlaakson rakennuskulttuuri. Kymenlaakson seutukaavaliiton julkaisu A:26 1992.

Teija Ahola, Rakennusinventointi – Nastola. Hämeen ympäristökeskuksen moniste 101/2005. Hämeen ympäristökeskus, Nastolan kunta 2005.

Henrik Wager, Päijät-Hämeen rakennettu kulttuuriympäristö. Päijät-Hämeen liitto 2006.

Kausalan–Kirkonkylän osayleiskaavan rakennuskulttuuriselvitys. Lahden ammattikorkeakoulu (LAMK) 2009-2010. Hanna Huru, Laura Jousala, Tommi Jääskeläinen, Taru Lahdenperä, Niina Seppäläinen. Monisteraportti 2010.

Kansallisarkiston digitaaliarkisto, Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto, Senaatin kartasto, karttalehdet Nastola XIV35 sekä Iitti XIV36, XIV37 ja XIII37. http://digi.narc.fi/digi/dosearch.ka?o=0

Maanmittauslaitoksen vanhat painetut kartat, peruskartat vuodelta 1964, http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/

Väestörekisterikeskus 2013. Rakennus- ja huoneistorekisteri (Liikenneviraston paikkatietoaineisto).

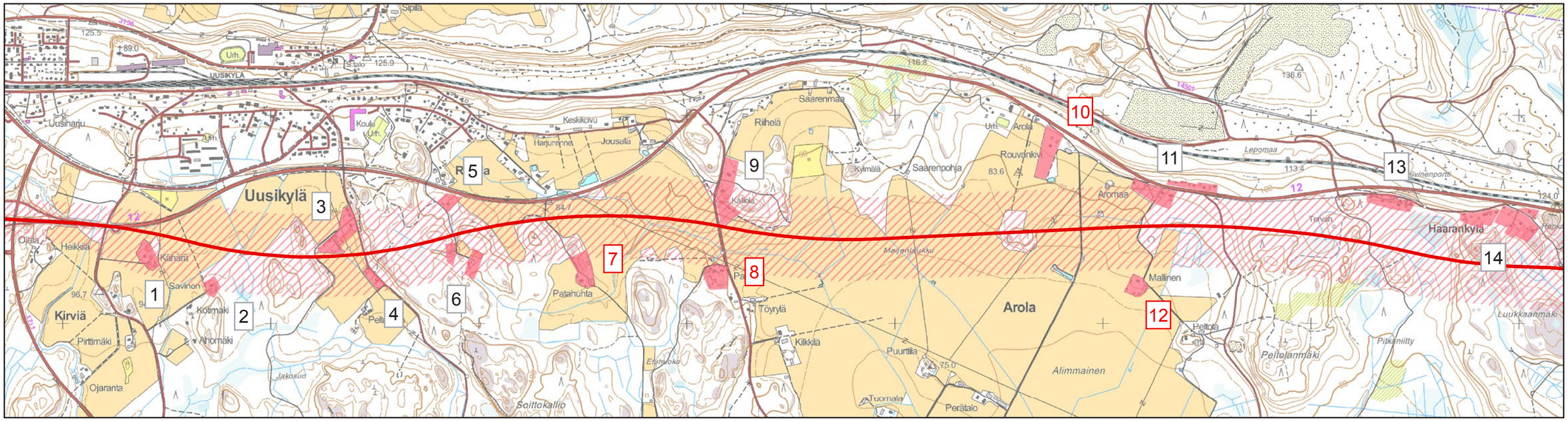

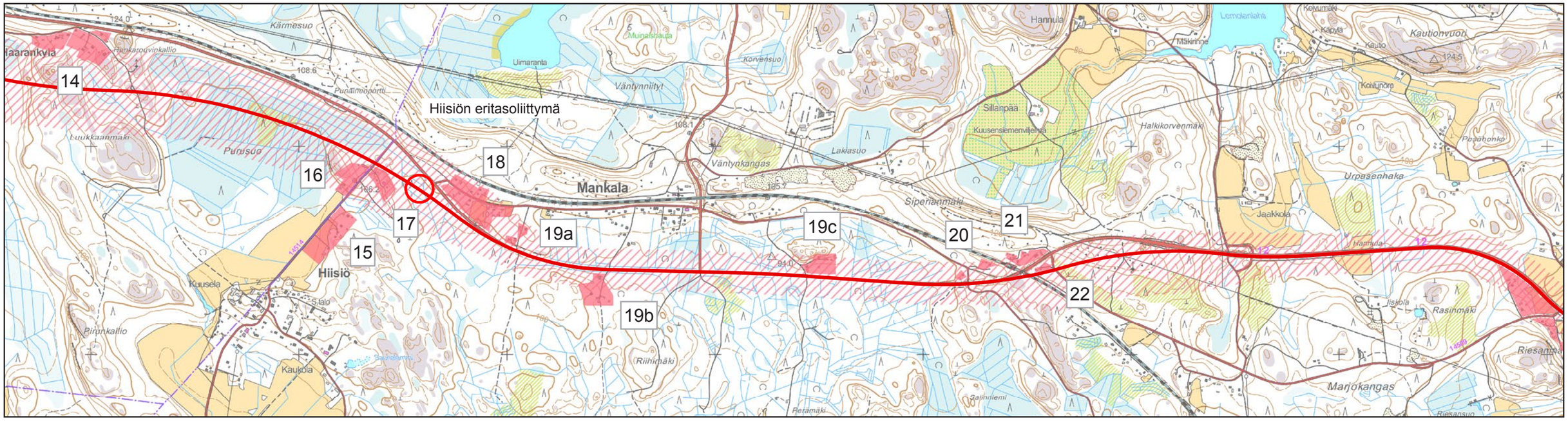

Kohteiden sijainnit (1/2)

Kohdealueet

Selvitysalueen rajaus;
- 200 m uuden maastokäytävän kohdalla
- 100 m kun tien linjaus säilyy nykyisellään

Valtatien 12 yleissuunnitelman mukainen uusi linjaus

Eritasoliittymien paikat

6 Kohteen inventointikortissa mainittu järjestysnumero

7 Kohteet, joilla on arvoa rakennetun kulttuuriympäristön näkökulmasta

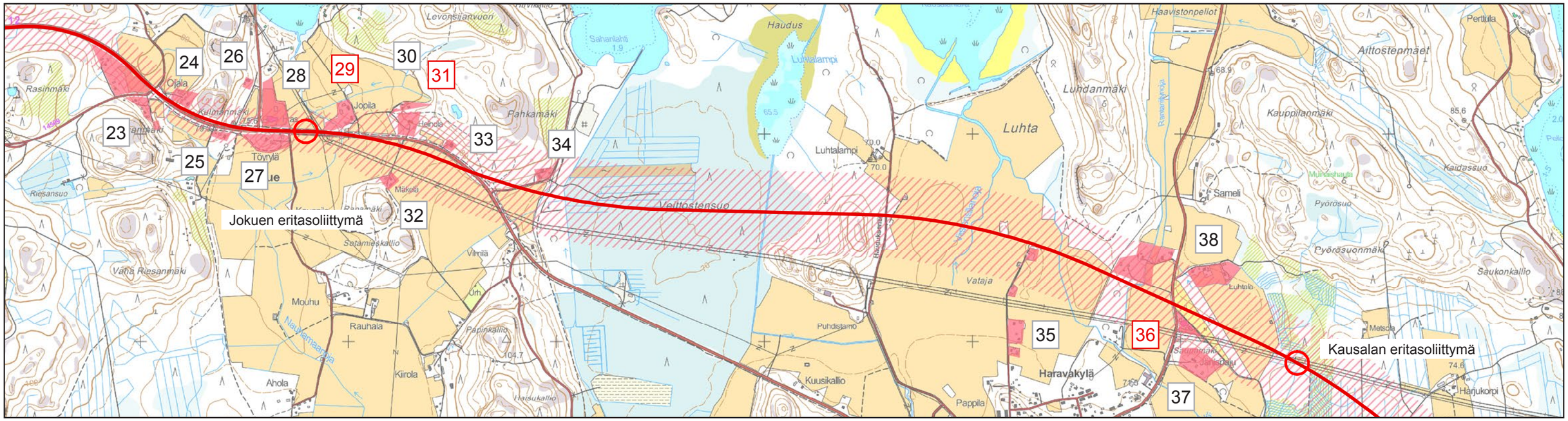

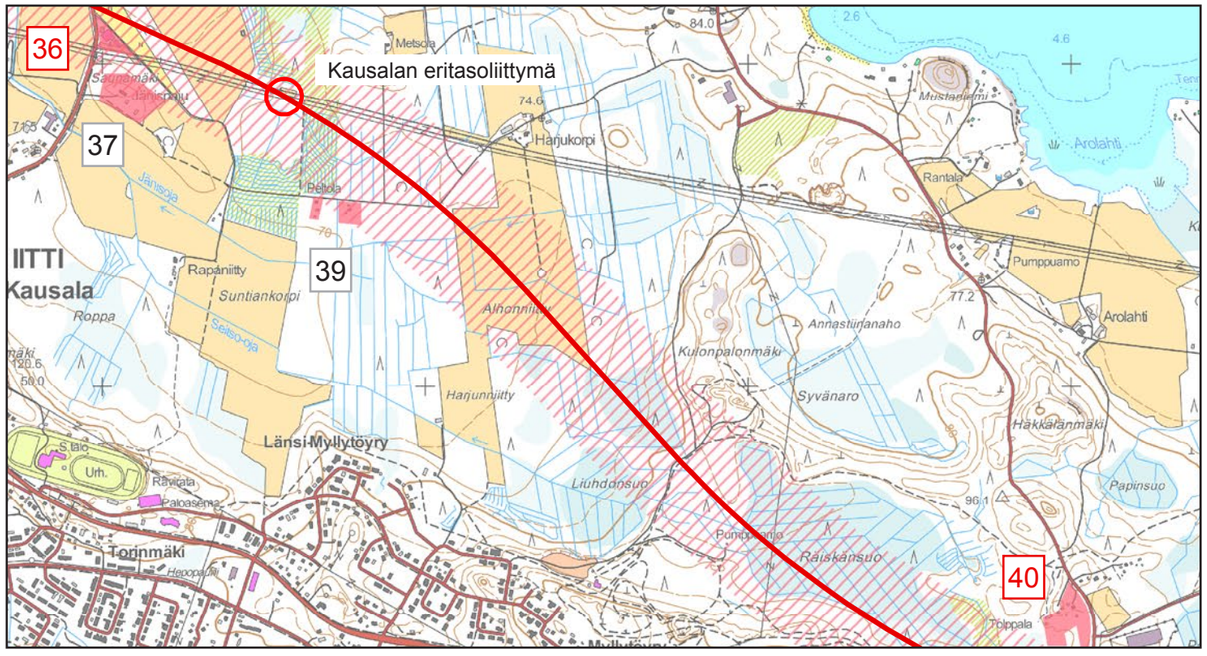

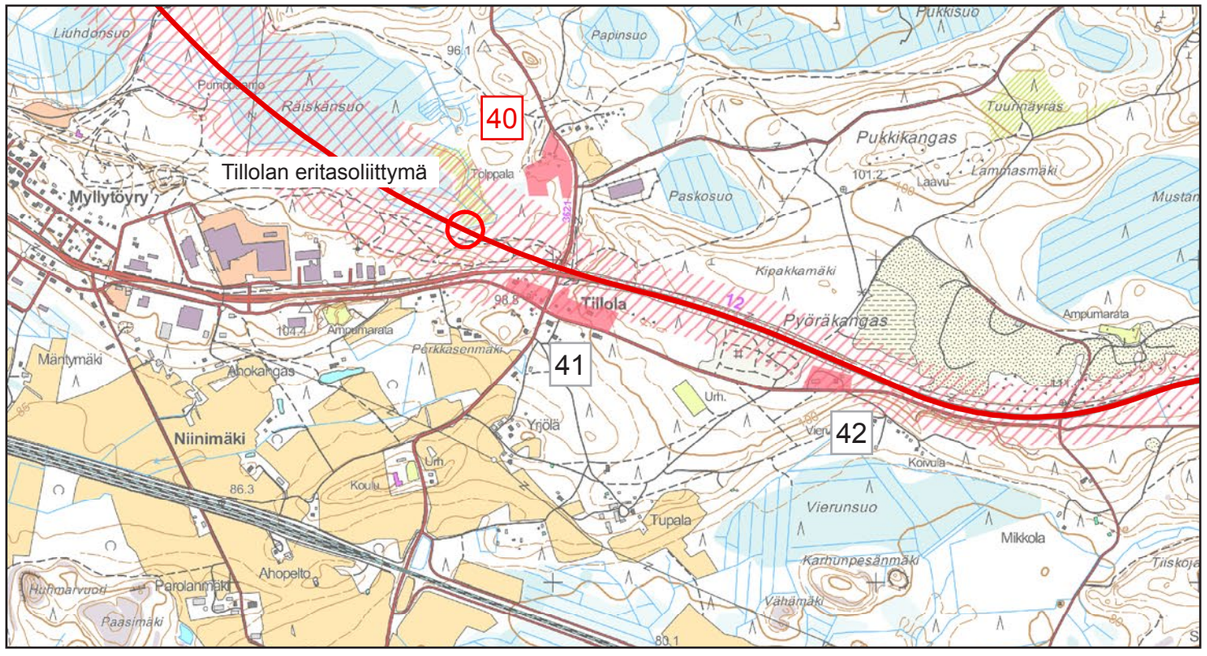

Kohdealueet

Selvitysalueen rajaus;
- 200 m uuden maastokäytävän kohdalla
- 100 m kun tien linjaus säilyy nykyisellään

Valtatien 12 yleissuunnitelman mukainen uusi linjaus

Eritasoliittymien paikat

6 Kohteen inventointikortissa mainittu järjestysnumero

7 Kohteet, joilla on arvoa rakennetun kulttuuriympäristön näkökulmasta

Kohteiden sijainnit (2/2)

Yhteenveto arvioista

u Merkinnällä on osoitettu kohteet, joilla on muuhun aineistoon verrattuna arvoa rakennetun kulttuuriympäristön näkökulmasta.

\+ Merkinnällä on osoitettu kohteet, jotka ovat muuhun aineistoon verrattuna hyvin säilyneitä tai edustavia.

1	**Kähärä**		
2	**Savinen**		
3	**Jakosuontie**		
4	**Karhulantie**		
5	**Matinsuontie**		
6	**Matinsuontie**		
7	**Patahuhta**	u	**Vanhan tilakeskuksen rakennukset ovat säilyneet hyväkuntoisina ja muodostavat eheän kokonaisuuden.**
8	**Pammo**	u	**Vanhan tilakeskuksen rakennukset muodostavat monessa vaiheessa rakentuneen kokonaisuuden.**
9	**Kalliola**		
10	**Rouvankivi**	u	**Päärakennus yhdessä navetan ja aitan kanssa muodostaa hyväkuntoisena säilyneen selkeän kokonaisuuden.**
11	**Aromaa**		
12	**Mallinen**	u	**Vanhan tilakeskuksen rakennukset ovat säilyneet hyväkuntoisina ja muodostavat eheän kokonaisuuden.**
13	**Alakyläntie**		
14	**Haarankylä**	+	Perinteistä tievarsiasutusta Alakyläntien varressa.
15	**Kurrintie**		
16	**Kurrintie**	+	Valkoiseksi rapattu rakennus poikkeaa alueen muusta rakennuskannasta.
17	**Kurrintie**		
18	**Ratatien länsipää**		
19	**Valtatien varressa**		
20	**Ratatien itäpää**		
21	**Siperianmäki**		

22	**Marjokankaantie länsi**		
23	**Marjokankaantie itä**		
24	**Ojala**	+	Tilakeskuksen päärakennus on säilynyt edustavana ympäristön muuttuessa.
25	**Karvila**		
26	**Stikkalantie**		
27	**Töyrylä**	+	Vanha tilakeskus, jonka talousrakennuksessa on erikoinen tiilipilareista ja hirsiseinästä koostuva rakenne.
28	**Matkakeidas**		
29	**Jopila**	u	**Vierekkäiset tilakeskukset ovat kumpikin säilyttäneet osan alkuperäisestä luonteestaan.**
30	**Jopilantie**		
31	**Heinola**	u	**Näyttävä päärakennus ja vanha aitta.**
32	**Mäkelä**	+	Päärakennus on edustava esimerkki alueelle tyypillisestä pientalosta.
33	**Hämeentie 377**		
34	**Siestantie**		
35	**Vataja**		
36	**Jänispaju**	u	**Näyttävä päärakennus on säilynyt hyväkuntoisena ja muodostaa yhdessä talousrakennusten ja vanhan puuston kanssa hienon kokonaisuuden.**
37	**Kurjenmiekka**		
38	**Koivukuja**		
39	**Peltola**		
40	**Tolppala**	u	**Vierekkäiset tilakeskukset ovat kumpikin säilyttäneet osan alkuperäisestä luonteestaan.**
41	**Radansuu**		
42	**Radansuu**		

Kähärä (1)

Kunta	Nastola
Kylä	Uusikylä
Kiinteistöt	1:1870
Kuvaus	Tilakeskus sijoittuu metsäsaarekkeeseen, johon saavutaan peltoaukean läpi kulkevaa tietä. Päärakennus ja talousrakennukset rajaavat pihatilan rakennusten välille. Päärakennus on alueelle tyypillinen 1930–40-luvun pientalo. Pihapiiristä erillään metsäsaarekkeen pohjoisreunalla on suurikokoinen talousrakennus, joka erottuu hyvin valtatien suunnasta katsottaessa.
Vt 12	Siirtyy peltoaukealle kohteen pohjoispuolella.
Arvio	tavanomainen

Pihapiiri lännestä Kähäräntieltä katsottuna.

Päärakennus ja talousrakennuksia.

Savinen (2)

Kunta	Nastola
Kylä	Uusikylä
Kiinteistöt	1:109
Kuvaus	Tilakeskus sijoittuu metsäalueen reunalle peltoaukean eteläpuolelle. Päärakennus on keltatiilinen omakotitalo. Päärakennusta vastapäätä on suurikokoinen talousrakennus, jonka alaosa on tiilirakenteinen. Rakennukset rajaavat pihatilaa. Pellon reunalla pihan länsipuolella on korkeaksi kasvanut kuusiaita.
Vt 12	Siirtyy peltoaukealle kohteen pohjoispuolella.
Arvio	tavanomainen

Vasemmalla päärakennus, oikealla talousrakennus.

Jakosuontie (3)

Kunta	Nastola
Kylä	Uusikylä
Kiinteistöt	1:55, 3:56, 3:47, 3:99, 1:1161 ja 1:1160
Kuvaus	Kohde muodostuu Jakosuontien ja Karhulantien varteen rakennetuista pientaloista piharakennuksineen. Eri-ikäisistä rakennuksista muodostuu sekalainen rykelmä. Jakosuontien varrelle on kaksi 1940–50-lukujen pientaloa. Niiden takana olevasta rakennuksesta on jäljellä ainoasta osa muurattua tiilipiippua. Toisen talon etupuolelle on 1970-luvulla rakennettu toinen pientalo. Karhulantien varressa oleva asutus on Jakosuontien taloja uudempaa ja rakennukset keskenään eri-ikäisiä 1960-luvulta 2000-luvulle.
Vt 12	Siirtyy kulkemaan kohteen eteläpuolelta.
Arvio	tavanomainen

Jakosuontien varrelle sijoittuvat rakennukset nähtynä Karhulantieltä.

Eri-ikäiset rakennukset sijoittuvat Jakosuontien ja Karhulantien varteen.

Karhulantie (4)

Kunta	Nastola
Kylä	Uusikylä
Kiinteistöt	3:45, 3:84
Kuvaus	Kohde muodostuu kahdesta eri-ikäisestä pientalosta, jotka sijoittuvat Karhulantien varteen. Piha-alueiden puusto muodostaa tien länsipuolelle pienen saarekkeen, jonka takana avautuu pelto. Pohjoisen puoleisella tontilla on 1940–50-luvun pientalo ja eteläisempi pihapiiri on rakennettu 1970–80-luvulla.
Vt 12	Siirtyy kulkemaan kohteen pohjoispuolelta.
Arvio	tavanomainen

Rakennukset sijoittuvat Karhulantien varteen.

Matinsuontie (5)

Kunta	Nastola
Kylä	Uusikylä
Kiinteistöt	3:104
Kuvaus	Pientalo, joka sijoittuu tien varrelle kahden metsäalueen välissä. Hirsirakenteinen päärakennus on valmistunut 2009 ja piharakennus 2012. Piha avautuu länteen, kohti peltoaukeaa.
Vt 12	Siirtyy kulkemaan kohteen eteläpuolelta metsän takana.
Arvio	tavanomainen

Hirsitalo Matinsuontien varressa.

Matinsuontie (6)

Kunta	Nastola
Kylä	Uusikylä
Kiinteistöt	16:0, 5:86
Kuvaus	Matinsuontien päässä on kaksi rakennettua kohdetta. Tien varteen rajautuva vapaa-ajan asuntoon kuuluvat rakennukset ovat alueen vanhaa rakennuskantaa. Ylempänä mäellä tien päässä on vuonna 2001 valmistunut pientalo piharakennuksineen.
Vt 12	Siirtyy kulkemaan kohteen pohjoispuolelta.
Arvio	tavanomainen

Omakotitalon pihapiiri ja loma-asunto Matinsuontien päässä.

Patahuhta (7)

Kunta	Nastola
Kylä	Uusikylä
Kiinteistöt	6:96
Kuvaus	Patahuhdan tilalle saavutaan avoimen peltoaukean laidalla kulkevaa tietä. Itse tilakeskus sijoittuu pienen metsäalueen eteläpuolelle. Vanhimman kerrostuman muodostavat komea kartanotyylinen päärakennus ja vanha aitta, jotka yhdessä rajaavat yläpihan nurmialuetta. Taustalla avautuu avoin peltomaisema, joka on jatketta paikallisesti arvokkaalle Arolan viljelymaisemalle. Suurikokoinen tiilinen navettarakennus ilmeisesti 1950-luvulta sijoittuu päärakennuksen itäpuolelle ja sen edustalle muodostuu erillinen talouspiha.
Vt 12	Siirtyy peltoaukealle kohteen pohjoispuolella.
Arvio	u **Vanhan tilakeskuksen rakennukset ovat säilyneet hyväkuntoisina ja muodostavat eheän kokonaisuuden.**

Päärakennus sijoittuu yläpihan nurmialueen laidalle.

Aitta rajaa yhdessä päärakennuksen kanssa yläpihaa, jonka länsipuolelta laskeudutaan navetan eteen.

Pammo (8)

Kunta	Nastola
Kylä	Uusikylä
Kiinteistöt	6:69
Kuvaus	Vanha tilakeskus sijoittuu paikallisesti arvokkaan Arolan viljelymaiseman reunalle, Kotterontien länsipuolelle. Tilakeskuksen rakennukset edustavat useita ajallisia kerrostumia. Vanha päärakennus 1930–40-luvulta sijaitsee näyttävällä paikalla ylärinteessä ja katsoo pohjoiseen Kotterontielle ja avoimelle peltoaukealle. Vanhan päärakennuksen ja aitan muodostaman asuinpihan vierelle sijoittuu uusi omakotitalo vuodelta 1987. Lisäksi pellon laidalla asuinrakennusten ohi kulkevan peltotien varressa on talousrakennuksia. Etelän puolella asuinrakennusten takana on suurikokoisen tiilinavetan edustalle muodostuva erillinen talouspiha.
Vt 12	Siirtyy peltoaukealle kohteen pohjoispuolella.
Arvio	u **Vanhan tilakeskuksen rakennukset muodostavat monessa vaiheessa rakentuneen kokonaisuuden.**

Uusi päärakennus ja talousrakennuksia sen länsipuolella.

Vanha päärakennus ja aitta, etuoikealla uuden päärakennuksen nurkka.

Talousrakennuksia pihan eteläpuolella.

Kalliola (9)

Kunta	Nastola
Kylä	Uusikylä
Kiinteistöt	1:1181, 1:1000, 1:43
Kuvaus	Kohde muodostuu kolmesta eri-ikäisestä Kotterontien varrelle sijoittuvasta pientalosta. Korkean metsäisen kalliorinteen juurelle sijoittuu 1950–60-luvun omakotitalo piharakennuksineen. Ylempänä mäen laella on kaksi uudempaa omakotitaloa.
Vt 12	Siirtyy peltoaukealle kohteen eteläpuolella.
Arvio	tavanomainen

Mäen juurelle sijoittuu vanhempi ja mäen laelle uudempia omakotitaloja.

Rouvankivi (10)

Kunta	Nastola
Kylä	Uusikylä
Kiinteistöt	5:71
Kuvaus	Vanhan tilakeskuksen rakennukset sijoittuvat valtatien 12 suuntaisen Kongintien varteen. Päärakennus on 1950-luvulta ja sen itäpuolella on navetta 1930-luvulta sekä länsipuolella vanha aitta. Pihatila rajautuu rakennusten väliin. Päärakennuksen takana heinäpelto laskee etelään ja kohti laajaa avointa peltomaisemaa. Tilakeskus sijoittuu paikallisesti arvokkaan Arolan viljelymaiseman pohjoisreunalle. Pellon laidalla on pieni lampi ja 2000-luvulla rakennettu sauna.
Vt 12	Siirtyy peltoaukealle kohteen eteläpuolella.
Arvio	u **Päärakennus yhdessä navetan ja aitan kanssa muodostaa hyväkuntoisena säilyneen selkeän kokonaisuuden.**

Rouvankiven päärakennus.

Päärakennuksen itäpuolella on navetta ja länsipuolella vanha aitta.

Näkymä Arolan peltoaukealta Rouvankiven pihan suuntaan. Taustalla Arolan tila.

Aromaa (11)

Kunta	Nastola
Kylä	Uusikylä
Kiinteistöt	5:78 6:105, 6:149 5:41, 6:150, 5:42, 5:47, 5:60, 5:61
Kuvaus	Rakennusryhmä muodostuu yhdestä tilakeskuksesta sekä valtatien varteen sijoittuvista pientaloista. Aromaan tilan päärakennus ja talousrakennukset rajaavat pihaa valtatien suuntaisen Kongintien varressa. Rakennusten eteläpuolella avautuu paikallisesti arvokas Arolan viljelymaisema. Aromaan vieressä valtatien eteläpuolella on kaksi omakotitaloa. Omakotitalojen pihat rajautuvat etelässä metsään. Valtatien pohjoispuolella on ryhmä 1950–60-luvulla rakennettuja pientaloja. Rakennukset pihapiireineen muodostavat tien varteen ilmeeltään yhtenäisenä säilyneen ryhmän selvitysalueelle tyypillistä rakentamista.
Vt 12	Siirtyy peltoaukealle kohteen eteläpuolella.
Arvio	tavanomainen

Aromaan tilakeskus nähtynä peltoaukealta, johon valtatien 12 uusi linjaus sijoittuu.

Aromaan tilakeskuksen pihapiiri.

Valtatien eteläpuolella olevien omakotitalojen pihat avautuvat alarinteeseen.

Valtatien pohjoispuolella on ryhmä 1950-60-luvun pientaloja.

Mallinen (12)

Kunta	Nastola
Kylä	Uusikylä
Kiinteistöt	5:85
Kuvaus	Vanha tilakeskus sijoittuu paikallisesti arvokkaan Arolan viljelymaiseman reunalle, peltojen ympäröimään metsäsaarekkeeseen. Tilalle saavutaan peltojen halki kulkevaa tietä. Tilakeskuksen pihapiiriin kuuluu 1930-luvulla paikalle siirretty päärakennus, aitta, mökki, talousrakennus sekä uudempi saunarakennus pihan toisella laidalla.
Vt 12	Siirtyy peltoaukealle kohteen pohjoispuolella.
Arvio	u **Vanhan tilakeskuksen rakennukset ovat säilyneet hyväkuntoisina ja muodostavat eheän kokonaisuuden.**

Vanha tilakeskus sijoittuu avoimen peltoalueen keskelle.

Pihapiiriin rakennuksiin kuuluu aitta, päärakennus, talousrakennus ja mökki.

Alakyläntie (13)

Kunta	Nastola
Kylä	Uusikylä
Kiinteistöt	1:445, 6:50, 6:49
Kuvaus	Valtatien 12 kanssa rinnakkainen Alakyläntie sijoittuu nykyisen valtatien vierelle muutamia metrejä valtatien tason alapuolelle. Läntisimpänä olevan vanhan pihapiirin rakennuksiin kuuluu muista rakennuksista erillään oleva lato, kaksi Alakyläntien varteen sijoittuvaan pientä talousrakennusta sekä uudempi omakotitalo ja vanha navetta metsän laidassa. Alakyläntien varteen sijoittuvat kaksi pientaloa piharakennuksineen edustavat alueelle tyypillistä arkista rakentamista.
Vt 12	Siirtyy kulkemaan kohteen eteläpuolelta metsäalueella.
Arvio	tavanomainen

Pihapiiriin kuuluu vanhoja talousrakennuksia ja uusi pientalo.

Alakyläntien varteen sijoittuvia rakennuksia.

Omakotitalo Alakyläntien varressa.

Haarankylä (14)

Kunta	Nastola
Kylä	Uusikylä
Kiinteistöt	1:692, 1:608, 6:113, 6:112, 6:41, 6:40, 6:46, 6:43
Kuvaus	Alakyläntien varteen sijoittuu perinteistä tienvarsiasutusta. Yhtä lukuun ottamatta rakennukset sijoittuvat Alakyläntien eteläpuolelle. Piha-alueet rajautuvat metsäalueeseen. Läntisimpänä Alakyläntien varressa on 1972 rakennettu tiilitalo, sen vieressä on asumaton 1930-luvun pientalo sekä uudempi 1980-luvun pientalo. Vastapäätä tien pohjoispuolella on vanhempi pientalo. Näiden itäpuolella on vielä kolme 1950–60-luvun pientaloa, sekä yksi vanhempi monessa vaiheessa laajennettu pientalo.
Vt 12	Siirtyy kulkemaan kohteen eteläpuolelta metsäalueella.
Arvio	tavanomainen Perinteistä tievarsiasutusta Alakyläntien varrella.

Alikyläntien varressa on eri-ikäisiä pientaloja.

Alikyläntien varressa on eri-ikäisiä pientaloja.

Kurrintie (15)

Kunta	Nastola ja Iitti
Kylä	Uusikylä ja Hiisiö
Kiinteistöt	3:94, 3:90, 3:91 3:93, 3:96
Kuvaus	Kurrintien varrella olevan peltoaukean ja metsän rajalle sijoittuu kolme rintamamies-tyylistä 1940–50-luvun pientaloa piharakennuksineen. Piha-alueet laskeutuvat luoteeseen kohti Kurrintietä. Talojen pohjoispuolella Kurrintie nousee metsäisen mäen päälle. Metsäalueen reunalla Kurrintien molemmin puolin on kaksi uudempaa 1980-luvulla rakennettua pientaloa piharakennuksineen.
Vt 12	Siirtyy metsäalueelle kohteen pohjoispuolella.
Arvio	tavanomainen

Rakennukset Kurrintien varressa sijoittuvat metsän eteläpuolelle.

Metsäalueen laidalle sijoittuvat pientalot Kurrintiellä.

Uudemmat pientalot metsän laidalla.

Kurrintie (16)

Kunta	Nastola
Kylä	Uusikylä
Kiinteistöt	3:61, 3:101
Kuvaus	Kurrintien alkupäässä aivan tien varressa on alueen muusta rakennuskannasta poikkeava pieni valkoiseksi rapattu rakennus mahdollisesti 1930-luvun lopulta. Rakennuksen taakse on ilmeisesti useassa vaiheessa rakennettu laajennuksia ja erillisiä lisäosia.
Vt 12	Siirtyy metsäalueelle kohteen pohjoispuolella.
Arvio	tavanomainen Valkoiseksi rapattu rakennus poikkeaa alueen muusta rakennuskannasta.

Kurrintien varteen sijoittuva rakennus on rapattu valkoiseksi.

Rakennusta on taakse on rakennettu lisäosia ja laajennuksia.

Kurrintie (17)

Kunta	Iitti
Kylä	Hiisiö
Kiinteistöt	3:207
Kuvaus	Kurrintien alkupäässä metsäalueen keskellä sijaitsee Iitin Invalidit ry:n toimintakeskus. Päärakennus on rakennettu 1990-luvulla.
Vt 12	Siirtyy metsäalueelle kohteen pohjoispuolella.
Arvio	tavanomainen

Toimintakeskuksen pihapiiriä.

Ratatien länsipää (18)

Kunta	Iitti
Kylä	Mankala
Kiinteistöt	3:201, 3:195, 3:193, 3:66, 3:37, 6:0
Kuvaus	Vanhaa Ylisen Viipurintien linjausta noudattavan Ratatien varressa tien molemmilla puolilla on perinteistä tienvarsiasutusta. Inventoituun kohteeseen kuuluvat tien länsipäässä lähelle valtatien liittymää sijoittuvat rakennukset. Ratatien eteläpuolella tontin rajautuvat valtatiehen ja pohjoispuolella junarataan. Rakennuksia on usealta eri aikakaudelta. Tien etelälaidalla on vanhaan pihapiiriin kuuluvia pieniä talousrakennuksia, joiden rinnalle on rakennettu 2000-luvulla vapaa-ajan asunto. Tien pohjoispuolella oleva vanha pihapiiri sijoittuu ylhäälle mäen päälle. Muu asutus on nuorempaa.
Vt 12	Nykyinen linjaus säilyy.
Arvio	tavanomainen

Vanhan tilan laidalle on rakennettu uusi hirsimökki.

Mäen päällä on vanha pihapiiri.

Rakennuksia Ratatien varressa.

Valtatien varressa (19 a, b ja c)

Kunta	Iitti
Kylä	Mankala
Kiinteistöt	3:149, 3:52 3:22, 3:142 2:215, 2:28
Kuvaus	Mankalan kohdalla on muutamia valtatien 12 varteen sijoittuvia pientaloja. Osa rakennuksista on ollut olemassa jo silloin, kun valtatie on siirretty Ratatieltä nykyiselle paikalleen. Ratatien länsipään liittymän jälkeen valtatien varressa on pihapiiri, johon kuuluu kaksi asuinkäytössä olevaa rakennusta. Mansardikattoisen 1920–30-luvun pientalon lisäksi pihapiirissä on osittain hirsirakenteinen matalampi rakennus. Taaempana olevalla toisella tontilla on 1930–40-luvun pientalo. Romantiellä valtatien vieressä on 1970-luvun pientalo. Taaempana on vanha pihapiiri, johon kuuluu asuinrakennus 1950-luvulta sekä useita talousrakennuksia, muun muassa kaksi vanhaa hirsiaittaa sekä 2000-luvulla rakennettu vapaa-ajan asunto. Korpipolun kohdalla valtatien pohjoispuolella on kaksi pientaloa pihapiireineen. Taaemman tontin päärakennus on 1930–40-luvulta ja lähempänä tietä oleva pihapiiri1950–60-luvulta.
Vt 12	Nykyinen linjaus säilyy.
Arvio	tavanomainen

Rakennukset valtatien 12 läheisyydessä Ratatien liittymän itäpuolella.

Romantien päässä on vanha pihapiiri, johon kuuluu eri-ikäisiä rakennuksia. Valtatien vieressä on 1970-luvun pientalo.

Valtatien pohjoispuolella Korpipolun kohdalla on kaksi pientaloa.

Ratatien itäpää (20)

Kunta	Iitti
Kylä	Mankala
Kiinteistöt	3:10, 3:45
Kuvaus	Vanhaa Ylisen Viipurintien linjausta noudattavan Ratatien itäpäässä valtatien läheisyydessä on kaksi pientaloa. Rakennuksista vanhempi sijoittuu Ratatien ja valtatien väliin. Piha sijoittuu tiealueita matalammalle. Rakennus on 1920–30-luvun mansardikattoinen pientalo, jonka ulkomuoto on myöhemmissä vaiheissa muuttunut. Toinen pientalo on 1940-luvulta. Rakennus sijoittuu nurmirinteeseen aivan ratapenkereen tuntumaan.
Vt 12	Nykyinen linjaus säilyy.
Arvio	tavanomainen

Valtatien ja radan välissä olevat rakennukset.

Siperianmäki (21)

Kunta	Iitti
Kylä	Mankala
Kiinteistöt	6:0, 3:16, 3:17, 3:9
Kuvaus	Siperianmäki sijoittuu kohdalle, jossa nykyinen valtatie ylittää junaradan. Myös vanha Ylinen Viipurintie on ristennyt junaradan kanssa tällä kohdalla. Valtatien sillan juurella risteämiskohdan pohjoispuolella on neljän keskenään erityyppistä asuinrakennusta; 1980-luvun pientalo, jonka pihapiiriin kuuluu vanhempi talousrakennus, vaille käyttöä jäänyt mansardikattoinen 1920–30-luvun pientalo piharakennuksineen sekä kaksi vapaa-ajan käytössä olevaa kiinteistöä, joista toiseen liittyy alueen vanhaa rakennuskantaa.
Vt 12	Siirtyy hieman nykyistä linjausta etelämmäksi.
Arvio	tavanomainen

Siperianmäellä rakennukset sijoittuvat nykyisen valtatien 12 juurelle.

Marjokankaantie länsi (22)

Kunta	Iitti
Kylä	Mankala
Kiinteistöt	4:112
Kuvaus	Nykyisen valtatien sillan juurella on kaksi vanhaa mökkiä, jotka ovat vapaa-ajan käytössä. Valtatien aiempi sijainti paikalla on noudattanut Ylisen Viipurintien linjausta. Sittemmin rakennukset ovat jääneet sillan ja Marjokankaantien liittymän puristuksiin.
Vt 12	Siirtyy hieman nykyistä linjausta etelämmäksi. Rakennukset jäävät linjauksen alle.
Arvio	tavanomainen

Vapaa-ajan asunto nykyisen valtatien eteläpuolella.

Marjokankaantie itä (23)

Kunta	Iitti
Kylä	Kausala
Kiinteistöt	2:71, 2:72 2:64, 2:23, 2:19
Kuvaus	Marjokankaantien itäpään liittymän tuntumassa tien molemmin puolin on kolme 1940–50-luvun pientaloa talousrakennuksineen. Nykyinen valtatie kulkee rakennusten länsipuolelta. Aiempi linjaus (Marjonkaantie) noudatti pääpiirteissään Ylisen Viipurintien linjausta. Marjokankaantien eteläpuolella on pihapiiri, jonka vanhin rakennus on 1900-luvun alusta ja uusin 1990-luvulla rakennettu talousrakennus. Lisäksi asuinrakennusten eteläpuolella on vapaa-ajan asunto.
Vt 12	Nykyinen linjaus säilyy.
Arvio	tavanomainen

Pääasiassa 50-luvun pientaloja.

Ojala (24)

Kunta	Iitti
Kylä	Kausala
Kiinteistöt	2:104
Kuvaus	Tilakeskus sijaitsee valtatien pohjoispuolella Joenrannantiellä. Peltoalueen laidalla on talouspiha, jota rajaavat suurikokoiset talousrakennukset. Asuinpiha on suurien puiden ympäröimänä ylempänä rinteessä. Päärakennus on 1940-luvulta ja sen edessä on nurmialue, jota rajaa lännessä vanha aitta.
Vt 12	Nykyinen linjaus säilyy.
Arvio	tavanomainen Tilakeskuksen päärakennus on säilynyt edustavana ympäristön muuttuessa.

Talousrakennukset muodostavat alapihan.

Päärakennus sijoittuu pihan korkeimmalle kohdalle.

Karvila (25)

Kunta	Iitti
Kylä	Kausala
Kiinteistöt	3:151
Kuvaus	Karvilan ja valtatien risteyksen vaiheille sijoittuva omakotitalo on rakennettu 1990-luvulla. Kokonaisuuteen kuuluu myös talousrakennus ja autotalli. Valtatie ja sen reunalla kulkeva pyörätie sivuuttavat pihan muutamia metrejä korkeammalla.
Vt 12	Nykyinen linjaus säilyy, mutta on mahdollista että rakennukset jäävät tie- ja liittymäjärjestelyjen alle.
Arvio	tavanomainen

Pihapiiri Karvilan suunnasta.

Sitikkalantie (26)

Kunta	Iitti
Kylä	Kausala
Kiinteistöt	3:106
Kuvaus	Rakennukset sijoittuvat loivaan rinteeseen, joka nousee Sitikkalantieltä länteen. Piha on kaikista suunnista puiden tai metsän ympäröimä. Pihapiiriin kuuluu pientalo ja piharakennus, jotka molemmat on rakennettu 1960-luvulla.
Vt 12	Nykyinen linjaus säilyy.
Arvio	tavanomainen

Stikkalantien länsipuolella oleva pientalon pihapiiri.

Töyrylä (27)

Kunta	Iitti
Kylä	Kausala
Kiinteistöt	3:173
Kuvaus	Vanhan tilakeskuksen rakennukset sijoittuvat valtatien eteläpuolelle. Päärakennuksen ja hirsiaitan väliin muodostuu yläpiha. Talousrakennukset ovat alempana Jokuentien varressa. Suuremmassa talousrakennuksessa on erikoinen tiilipilareista ja hirsiseinästä koostuva rakenne. Ylinen Viipurintie on aikanaan ohittanut tilan eteläpuolelta. Sittemmin tilakeskus on jäänyt valtatien puristuksiin.
Vt 12	Nykyinen linjaus säilyy, mutta on mahdollista että rakennukset jäävät tie- ja liittymäjärjestelyjen alle.
Arvio	tavanomainen Vanha tilakeskus, jonka talousrakennuksessa on erikoinen tiilipilareista ja hirsiseinästä koostuva rakenne.

Päärakennus ja aitta.

Talousrakennukset Jokuentien varressa.

Valtatie kulkee läheltä.

Matkakeidas (28)

Kunta	Iitti
Kylä	Kausala
Kiinteisöt	3:168
Kuvaus	Matkakeidas on tyypillinen 1990-luvun huoltoasemakompleksi.
Vt 12	Nykyinen linjaus säilyy.
Arvio	Rakentamisajankohdalleen tyypillinen kaupan palveluiden käyttörakennus.

Matkakeidas valtatien suunnasta kuvattuna.

Jopila (29)

Kunta	Iitti
Kylä	Kausala
Kiinteistöt	3:39 3:177
Kuvaus	Kohde muodostuu kahdesta Jopilantien varrelle sijoittuvasta pihapiiristä. Peltoaukeat ympäröivät pihapiirejä idässä, lännessä ja pohjoisessa. Eteläisempi piha on aikanaan sijainnut aivan Ylisen Viipurintien varressa. Nykyinen valtatie kulkee hieman etäämmällä rakennuksista. Etelänpuoleiseen pihapiiriin kuuluu hyvin säilynyt päärakennus sekä talousrakennuksia. Pohjoisen puoleisen pihapiirin muodostavat ulkoasultaan voimakkaasti uudistettu päärakennus, suurikokoinen navetta ja vanha aitta.
Vt 12	Nykyinen linjaus säilyy.
Arvio	**u** **Vierekkäiset tilakeskukset ovat kumpikin säilyttäneet osan alkuperäisestä luonteestaan.**

Etelän puoleisen pihapiirin päärakennus.

Pohjoisen puoleiseen pihapiiriin kuuluu päärakennus, vanha aitta sekä suurikokoinen navetta.

Jopilantie (30)

Kunta	Iitti
Kylä	Kausala
Kiinteistöt	3:60, 3:90
Kuvaus	Jopilantien päässä on kaksi pientaloa, jotka kumpikin on rakennettu 1950-luvulla. Lisäksi toisen talon pihapiiriin kuuluu pieniä talousrakennuksia. Toisen talon pihaan on rakennettu uusi autotallirakennus. Taloille johtava osa Jopilantiestä noudattaa vanhaa Ylisen Viipurintien linjausta.
Vt 12	Siirtyy hieman nykyistä linjausta etelämmäksi.
Arvio	tavanomainen

Pientalot sijoittuvat Jopilantien päähän.

Heinola (31)

Kunta	Iitti
Kylä	Kausala
Kiinteistöt	1:162
Kuvaus	Vanha tilakeskus sijoittuu metsäalueen laidalle rinteeseen, joka laskee etelään. Tilakeskus on sijoittunut Ylisen Viipurintien varrelle. Nykyinen valtatie kulkee hieman etäämmällä rakennuksista. Päärakennus on komea vanha hirsitalo. Lisäksi pihapiiriin kuuluu vanha aitta. Rakennuksia ympäröivät suurikokoiset puut.
Vt 12	Siirtyy hieman nykyistä linjausta etelämmäksi.
Arvio	u **Näyttävä päärakennus ja vanha aitta.**

Päärakennus sijoittuu rinteen yläosaan. Lisäksi pihapiiriin kuuluu vanha aitta.

Mäkelä (32)

Kunta	Iitti
Kylä	Kausala
Kiinteistöt	1:104
Kuvaus	Rakennukset sijoittuvat metsäalueen pohjoislaidalle avoimen peltoaukean ääreen. Pihaan saavutan peltojen poikki johtavaa tietä. Päärakennus on 1930–40-luvun pientalo. Pihapiiriin kuuluu lisäksi aitta sekä pieni varastorakennus.
Vt 12	Siirtyy hieman nykyistä linjausta etelämmäksi.
Arvio	tavanomainen Päärakennus on edustava esimerkki alueelle tyypillisestä pientalosta.

Päärakennus.

Pihapiiriin kuuluu vanha aitta.

Hämeentie 377 (33)

Kunta	Iitti
Kylä	Kausala
Kiinteistöt	1:108
Kuvaus	Valtatien varteen sijoittuva omakotitalo on rakennettu 1990-luvulla. Kokonaisuuteen kuuluu lisäksi piharakennus. Ylisen Viipurintien varrella sijainnut rakennuspaikka on vanha.
Vt 12	Siirtyy hieman nykyistä linjausta etelämmäksi.
Arvio	tavanomainen

Omakotitalo sijoittuu valtatien pohjoispuolelle.

Siestantie (34)

Kunta	Iitti
Kylä	Kausala
Kiinteistöt	1:26, 1:96
Kuvaus	Siestan tien varrelle sijoittuvat rakennus on asuinkäyttöön muutettu vanha kauppa. Rakennuksen tien varrelle sijoittuva osa on rapattu. Tien varteen sijoittuvan rakennuksen takana olevalla tontilla on pientalo sekä piharakennus.
Vt 12	Siirtyy peltoaukealle kohteen eteläpuolella.
Arvio	tavanomainen

Siestantien varrelle sijoittuva rakennus.

Takana olevalla tontilla on pientalo.

Vataja (35)

Kunta	Iitti
Kylä	Kausala
Kiinteistöt	4:90, 4:369 1:664, 1:667, 1:424
Kuvaus	Vatajantien kulkee keskellä laajaa avointa peltoaukeaa. Tien päässä peltojen ympäröimänä on yksi 1940–50-luvun pientalo piharakennuksineen. Etelämpänä tien varrelle sijoittuu kaksi muuta saman aikakauden pientaloa sekä yksi uudempi 1970–80-luvun pientalo. Lisäksi tien varressa on muutamia latoja.
Vt 12	Siirtyy peltoaukealle kohteen pohjoispuolella.
Arvio	tavanomainen

Vatajantien päässä on peltojen ympäröimä pientalo.

Vatajantien varressa on eri-ikäisiä pientaloja.

Jänispaju (36)

Kunta	Iitti
Kylä	Kausala
Kiinteistöt	1:709
Kuvaus	Vanha tilakeskus sijaitsee Iitintien varrella suurien puiden suojassa. Päärakennus on 1800-luvun lopulta. Pihapiiriin kuuluu lisäksi vanha aitta ja piharakennus. Pihaa ympäröivät kookkaat vanhat puut, muun muassa tammet ja kynäjalavat.
Vt 12	Siirtyy metsäalueelle kohteen pohjoispuolella.
Arvio	u **Näyttävä päärakennus on säilynyt hyväkuntoisena ja muodostaa yhdessä talousrakennusten ja vanhan puuston kanssa hienon kokonaisuuden.**

Jänispajun päärakennus.

Pihapiiriin kuuluvia talousrakennuksia.

Kurjenmiekka (37)

Kunta	Iitti
Kylä	Kausala
Kiinteistöt	1:166
Kuvaus	Pitokartano Kurjenmiekka on 1980-luvulla rakennettu hirsirakennus. Pihapiirissä on lampi ja vanha aitta.
Vt 12	Siirtyy metsäalueelle kohteen pohjoispuolella.
Arvio	tavanomainen

Tilausravintolan pihapiirissä on vanha aitta.

Kurjenmiekka pohjoispuolelta.

Koivukuja (38)

Kunta	Iitti
Kylä	Kausala
Kiinteistöt	4:199, 4:257, 4:283, 1:370 4:241, 4:259, 4:260
Kuvaus	Iitintien länsipuolella Koivukujan kohdalla on neljä pientaloa. Lähimpänä tietä on 1950–60-luvun pientalo ja sen takana on kaksi 1980-luvun taloa. Peltoalueen poikki kulkevan tien päässä on lisäksi vielä pihapiiri, johon kuuluu päärakennuksen ohella suurehko talousrakennus ja pikkumökki. Koivukujan päässä Iitintien itäpuolella on Luhtalan tila. Pihapiiriin kuuluu päärakennus 1960-luvulta sekä talousrakennuksia. Koivukujan varressa on lisäksi kaksi pientaloa.
Vt 12	Siirtyy peltoaukealle kohteen eteläpuolella.
Arvio	tavanomainen

Iitintien länsipuolella on eri-ikäisiä rakennuksia.

Koivukujan rakennuksia. Ylärivissä Luhtalan tila, alhaalla pientalot tien varressa.

Etelästä Harjutieltä otetussa kuvassa Koivukujan rakennukset näkyvät taustalla.

Peltola (39)

Kunta	Iitti
Kylä	Kausala
Kiinteistöt	1:522, 1:698
Kuvaus	Metsäalueelle Harjuntien varteen sijoittuva Peltola talo on 1950-luvulta. Viereiselle tontille on 1990- ja 2000-luvulla rakennettu vapaa-ajan asunto.
Vt 12	Siirtyy metsäalueelle kohteen pohjoispuolella.
Arvio	tavanomainen

Peltolan pihapiiri.

Vapaa-ajan asunto.

Tolppala (40)

Kunta	Iitti
Kylä	Kausala
Kiinteistöt	1:94, 1:178
Kuvaus	Kaksi entistä tilakeskusta sijoittuu Urajärventien länsipuolelle. Laajat piha-alueet ovat nurmikenttää ja niitä ympäröi metsä. Lännen puoleiseen pihapiiriin kuuluu loivaan rinteeseen sijoittuva harjakattoinen päärakennus sekä talousrakennuksia. Suurikokoinen navetta koostuu useista eri rakennusmateriaalia olevista osista. Idän puoleisen tilan päärakennus on ulkoasultaan uudistettu, mutta pihapiiriin kuuluu vanhoja talousrakennuksia.
Vt 12	Siirtyy metsäalueelle kohteen eteläpuolella.
Arvio	u **Vierekkäiset tilakeskukset ovat kumpikin säilyttäneet osan alkuperäisestä luonteestaan.**

Lännen puoleiseen pihapiiriin kuuluu päärakennus ja talousrakennuksia.

Idän puoleisen tilan päärakennuksen ulkoasu on uusittu. Pihapiiriin kuuluu vanhoja talousrakennuksia.

Radansuu (41)

Kunta	Iitti
Kylä	Kausala
Kiinteistöt	1:96, 1:152, 1:312 4:84, 4:85, 4:176
Kuvaus	Niinimäentien ja Kuuksontien risteyksen tuntumassa on ryhmä eri-ikäisiä pientaloja. Niinimäentien pohjoispuolelle sijoittuvat rakennukset rajautuvat pohjoisessa valtatien alueeseen. Rakennusten ympärillä on korkeaksi kasvanutta puustoa, joka rajaa pihapiirejä.
Vt 12	Nykyinen linjaus säilyy.
Arvio	tavanomainen

Niinimäentien varren rakennuksia risteyksen länsipuolella.

Niinimäentien varren rakennuksia risteyksen itäpuolella.

Radansuu (42)

Kunta	Iitti
Kylä	Kausala
Kiinteistöt	4:380 4:314
Kuvaus	Rakennukset sijoittuvat Niinimäentien ja valtatien 12 väliselle metsäkaistaleelle. Omakotitalo piharakennuksineen on rakennettu 2000-luvun alussa. Pihapiiri sijoittuu Niinimäentien varrelle ja sulkeutuu valtatien suuntaan. Lisäksi Niinimäentien varteen sijoittuu teollisuuskiinteistö.
Vt 12	Nykyinen linjaus säilyy.
Arvio	tavanomainen

Teollisuuskiinteistö ja omakotitalo Niinimäentien varrella.